

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Gospodarki Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Mariusz Haładyj, Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Grzegorz Lang, grzegorz.lang@mg.gov.pl, tel. (22) 6935935</p>	<p>Data sporządzenia 2015-05-21</p> <p>Źródło: inne</p> <p>Nr w wykazie prac ZD100</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Obecnie w Polsce nie ma kompleksowego i pełnego systemu informacji o wiarygodności płatniczej. Dane o sytuacji finansowej przedsiębiorców i konsumentów są rozproszone w wielu bazach danych. Obecnie funkcjonujące biura informacji gospodarczej nie w pełni wykorzystują możliwości ustawowe, przez 10 lat obowiązywania regulacji nie powstał jednolity i tani dla obywateli system. Obecne rozwiązania prawne budzą także wątpliwości konstytucyjne w zakresie ochrony słuszných interesów dłużnika oraz interesów konsumentów.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proponuje się nowelizację ustawy, wprowadzającej nowe rozwiązania związane z wymianą informacji gospodarczych między biurami, dostępem do rejestrów publicznych, ochroną dłużnika i konsumenta oraz nadzorem nad działalnością biur. Rekomenduje się przegląd przepisów ustawy pod kątem uproszczenia jej przepisów i wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

1. Czechy

Informacje o kredytobiorcach gromadzą i udostępniają cztery oficjalnie uznawane rejestry. Rejestr założony przez pięć banków, który gromadzi informacje o tzw. historii kredytowej osób fizycznych. Wyciąg może otrzymać osoba fizyczna w celu sprawdzenia, czy figuruje w rejestrze, dane są aktualizowane co miesiąc. Kolejny, zarządzany przez prywatną spółkę rejestr gromadzi informacje o klientach instytucji niebankowych. Wyciąg z niego może otrzymać osoba fizyczna w celu sprawdzenia, czy figuruje w rejestrze (brak możliwości uzyskania informacji o wpisie osoby trzeciej), dane są aktualizowane co miesiąc. Banki, instytucje finansowe i operatorzy telefonii komórkowej wymieniają się wzajemnie informacjami o dłużnikach w ramach własnego rejestru, który obejmuje dłużników zalegających z płatnością kolejnych rachunków/rat. Czeski Bank Narodowy prowadzi rejestr, do którego dane przesyłają obowiązkowo wszystkie banki działające. Rejestr gromadzi informacje o zobowiązaniach kredytowych osób fizycznych – przedsiębiorców oraz osób prawnych, którzy mogą zwrócić się o wypis. Podmiotami uprawnionymi do zgłaszania informacji do pierwszych trzech rejestrów są przede wszystkim instytucje, które rejestr powołały do życia oraz wszystkie instytucje, które z podmiotem prowadzącym rejestr zawarły umowę. W przypadku czwartego rejestru obowiązek udzielania informacji mają wszystkie banki działające w Republice Czeskiej. Żadna inna instytucja nie sprawuje szczególnego nadzoru nad tymi podmiotami, są one traktowane jako prywatne firmy. Do prowadzenia rejestru nie jest wymagane spełnianie żadnych szczególnych warunków.

2. Hiszpania

Podobne rozwiązania. Funkcjonuje publiczny rejestr kredytowy prowadzony przez Bank Hiszpanii, informacje przekazują banki oraz instytucje finansowe. Wpisowi podlegają informacje o operacjach dokonywanych na rachunkach bankowych, udzielonych kredytach, pożyczkach, gwarancjach oraz innych zobowiązaniach wobec instytucji finansowych.

Niezależnie działają prywatne rejestry dłużników, gromadzące informacje o niespłaconych zobowiązaniach z różnych sektorów gospodarki. Wpisu dokonuje wierzyciel, wpisowi podlegają zobowiązania wymagalne i niezapłacone, co do których nie został skierowany pozew do sądu bądź wnioski w postępowaniu arbitrażowym, od których powstania upłynęło nie więcej niż 6 lat, co do których uprzednio wezwano dłużnika do zapłaty zobowiązania.

3. Królestwo Niderlandów

Informacje o kredytobiorcach gromadzi i udostępnia Biuro Rejestracji Kredytów założone z inicjatywy niderlandzkiego sektora bankowego, jako fundacja, której członkami są banki oraz inne organizacje świadczące usługi finansowe. Biuro rejestruje kredyty udzielane osobom fizycznym. Głównym zadaniem jest ocena zdolności kredytowej (nowych) kredytobiorców oraz przeciwdziałanie zaciąganiu zbyt wysokich lub częstych pożyczek, a tym samym ograniczenie ryzyka banków i innych kredytodawców. Są oni prawnie obligowani do zasięgnięcia informacji o zdolności kredytowej

klienta przed udzieleniem lub odmową kredytu.

4. Irlandia

Centralny Rejestr Kredytowy powołany w drodze ustawy, jego baza danych jest własnością banku centralnego. Informacji dostarczają banki i podmioty udzielające kredytów. Nadzór dotyczy jedynie ochrony danych. Klienci indywidualni mają prawo, raz na 12 miesięcy, do bezpłatnego dostępu do informacji w rejestrze. W innych przypadkach są pobierane opłaty.

Obok Rejestru funkcjonuje także Irlandzkie Biuro Kredytowe, finansowane przez swoich członków tj. banki, towarzystwa finansowe i kredytodawców oraz władze lokalne.

5. Niemcy

Nieco inny model funkcjonuje w Niemczech. Publiczny charakter mają rejestry dłużników prowadzone przez 16 centralnych sądów egzekucyjnych. W każdym kraju związkowym jest wyznaczony jeden sąd rejonowy, który pełni funkcję centralnego sądu egzekucyjnego. Ten sąd zarządza rejestrem na podstawie danych z wydziałów komorniczych innych sądów rejestrowych. Zasady działania tych rejestrów określa niemiecki Kodeks cywilny, sądy dokonują wpisów dłużników na podstawie wniosku komornika lub sądu upadłościowego.

Dostęp do danych jest płatny, dane przechowywane są przez okres 3 lat. Sądy usuwają informacje tylko na podstawie wiarygodnych dowodów. Przed dokonaniem wpisu sąd zawiadamia dłużnika, który ma 2 tygodnie na zgłoszenie sprzeciwu, po tym czasie informacja trafia do centralnego rejestru dłużników.

Funkcjonują również prywatne rejestry, na podstawie przepisów prawa handlowego i o ochronie danych osobowych. Jednym z warunków przekazania informacji do rejestru jest wyczerpanie procedury dwukrotnego wezwania do zapłaty. Podstawą do przekazywania informacji jest zgoda zainteresowanego.

Podmiotami przekazującymi informacje są banki, kasy oszczędnościowe, operatorzy telefoniczni, domy wysyłkowe i inne podmioty, które sprzedają towary w oparciu o kredyt.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Biura informacji gospodarczej	4	Nadzór Ministra Gospodarki	konieczność dostosowania systemów informatycznych, dokumentacji formalnej i zarządczej oraz zawarcia wzajemnych porozumień w zakresie wymiany danych
Przedsiębiorcy – klienci biur	ok. 1 mln	Szacunek Ministra Gospodarki, ankietowanie biur, informacje prasowe	możliwość uzyskania szerszego zakresu informacji gospodarczych, możliwość zlecenia biuru dodatkowych usług i uzyskiwania zaświadczeń, dodatkowe obowiązki informacyjne w zakresie treści przekazywanych informacji
Konsumenci - klienci biur	ok. 50 tys	Szacunek Ministra Gospodarki, ankietowanie biur, informacje prasowe	możliwość zgłaszania informacji gospodarczych przed uzyskaniem prawomocnego wyroku sądowego
Dłużnicy wpisani do rejestrów biur	ok. 2 mln	Szacunek Ministra Gospodarki, ankietowanie biur, informacje prasowe	większa ochrona, możliwość kwestionowania prawdziwości informacji przed wpisem
komornicy sądowi	1089, docelowo 1300	Ministerstwo Sprawiedliwości	obowiązek utworzenia Rejestru Bezskutecznych Egzekucji i przekazywanie z niego danych
Ministerstwo Gospodarki	1	Ministerstwo Gospodarki	organ nadzoru nad działalnością biur informacji gospodarczej

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został opracowany w wyniku prac nad przygotowanym w Ministerstwie Gospodarki dokumentem pt. *System informacji o wiarygodności płatniczej w obrocie gospodarczym. Zielona Księga*, który został opublikowany na stronie internetowej ministerstwa oraz był przedmiotem dwudniowej konferencji. W grudniu 2013 r., pod patronatem Ministerstwa Gospodarki, *Dziennik. Gazeta Prawna* przeprowadził cykl artykułów prasowych zakończonych debatą ekspercką na temat systemu informacji gospodarczych.

Uczestnicy dotychczasowych prac przesłali również do ministerstwa szereg obszernych opracowań, prezentujących swoje stanowiska. W dotychczasowych konsultacjach uczestniczyły następujące podmioty:

- ze strony społecznej: Biuro Informacji Kredytowej, Konferencja Przedsiębiorstw Finansowych, Związek Banków Polskich, Krajowa Rada Komornicza, Federacja Konsumentów, Naczelna Rada Zrzeszeń Handlu i Usług, PKPP Lewiatan, Stowarzyszenie Praktyków Restrukturyzacji, wszystkie biura informacji gospodarczej (ERIF BIG SA, Infomonitor BIG SA, KBIG SA oraz KRD BIG SA), indywidualni przedsiębiorcy oraz firmy Infocredit, T-Mobile Polska SA, Polkomtel SA, Creditreform.

- ze strony organów administracji: Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Miejski Rzecznik Praw Konsumenta z Warszawy, Prokuratura Generalna, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Rzecznik Praw Obywatelskich, Komenda Główna Policji.

Założenia nowelizacji ustawy były przedmiotem konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych w 2014 r. Ostatecznie założenia zostały przyjęte przez Radę Ministrów na posiedzeniu 25 lutego 2015 r.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2013 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Dostosowanie rejestrów publicznych (CEIDG, PESEL, KRS, Regon, MSG) do bieżącej wymiany danych z biurami informacji gospodarczej

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2013 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wzrost pewności płatniczej powinien przełożyć się na wzrost aktywności przedsiębiorców, redukcję niespłaconych zobowiązań. Możliwość świadczenia nowych usług przez biura informacji gospodarczej powinna skutkować rozwojem tych przedsiębiorstw i ewentualnie przyczynić się do powstania nowych biur.							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wzrost pewności płatniczej powinien przełożyć się na wzrost aktywności przedsiębiorców, redukcję niespłaconych zobowiązań.							

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Wzrost aktywności przedsiębiorstw i redukcja problemów płatniczych potencjalnie mogą przyczynić się do poprawy ogólnej sytuacji gospodarczej, co będzie miało pozytywny wpływ na budżety gospodarstw domowych
Niemierzalne	Ministerstwo Gospodarki	Redukcja wydatków związanych z nadzorem nad działalnością biur informacji gospodarczej

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń: Opracowanie własne Ministerstwa Gospodarki. Powszechnie dostępne informacje statystyczne. Dane uzyskane przez Wydziały Ekonomiczne ambasad RP.
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

Nowe instrumenty w zakresie obowiązku wymiany danych między biurami informacji gospodarczej, wprowadzenia tzw. postępowania reklamacyjnego między wierzycielem a dłużnikiem, utworzenia Rejestru Bezskutecznych Egzekucji, sporządzania przez biura tzw. modeli predykcyjnych oraz sformalizowania zaświadczeń z biur spowodują wzrost potencjalnie występujących procedur oraz liczbę dokumentów.

9. Wpływ na rynek pracy

Wzrost aktywności przedsiębiorstw i redukcja problemów płatniczych powinny przyczynić się do wzrostu liczby miejsc pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ze względu na fakt, iż projektowana regulacja nakłada na szereg podmiotów nowe obowiązki, proponuje się, aby ustawa przewidywała dwa okresy *vacatio legis*:

- 1) na zawarcie przez wszystkie funkcjonujące biura informacji gospodarczej stosownych umów określających zasady współpracy przy realizacji wniosków jednolitych, na dostosowanie regulaminów biur informacji gospodarczej do nowych przepisów oraz wdrożenie tzw. postępowania reklamacyjnego;
- 2) na zapewnienie:
 - przekazywania danych między biurami na podstawie wniosku jednolitego,
 - dostępu do rejestrów publicznych.

Zgodnie z uchwałą Nr 20 Rady Ministrów z dnia 20 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych¹ przepisy wskazane w pkt 1 powinny wejść w życie dnia 1 stycznia 2016 r., a wskazane w pkt 2 – 1 czerwca 2016 r.

¹ Monitor Polski z 2014 r., poz. 205.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja efektów projektu oraz zastosowanie bezpośrednich mierników nie jest wprost możliwe. Celem projektu jest ogólna poprawa sytuacji na rynku.

Przewidywane są pośrednie badania efektów nowej regulacji na podstawie następujących danych:

- zmiana liczby informacji gospodarczych udostępnianych przez biura według stanu na dzień wejścia w życie nowych przepisów oraz po roku od ich pełnego wdrożenia (czerwiec 2017 r.)
- zmiana liczby klientów biur według stanu na dzień wejścia w życie nowych przepisów oraz po roku od ich pełnego wdrożenia (czerwiec 2017 r.)
- liczba opracowywanych przez biura scoringów (grudzień 2017)

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)